

List izhaja 1. in 15.
vsakega meseca.
Posamezna štev. 3 K.
Naročnina mes. 6 K.
Rokopisi se ne vra-
čajo in nefrankirana
pisma se ne spreje-
majo.

VOJNI INVALID

Postrina pla-
čana v gotovini.

Uredništvo
in upravnništvo
v Št. Peterski
vojašnici.

Glasilo splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Slovenijo.

Levičarska struja.

Ravno v najpomembnejšem času, ko bide naša organizacija odločilen boj za naše pravice, ko stoji eksekutivni odbor stotine sestavljen iz invalidov vseh pokrajin stalno na braniku v Beogradu, se pojavlja pri nas neka skupina invalidov, ki hoče zasejati nesporazum med naše vrste in organizacijo.

Ne da bi se zavedali današnjega resnega časa, iz pohlepnosti in zavisti so pričeli voditi opozicijo, ki bi znala imeti lahko slabe posledice za organizacijo. Sklicali so shod invalidov v Ljubljani v gostilni pri Mraku na Rimski cesti, ki se je vršil dne 19. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne.

Predstavili so se voditelji opozicije, kateri so pozvali skupaj nekaj ljubljanskih invalidov in invalide iz dežele.

Shod je otvoril invalid Jesih kot sklicatelj, za predsednika pa je bil izvoljen invalid Meznarič, ki je bil predsednik sedanjega centralnega odbora, iz katerega je izstopil vsled nesporazumljenja z ostalimi odborniki.

Najprvo je prišlo v debato: »Zakaj se je preložil protestni shod o priliki medzvezniške konference?« To vprašanje je radevolje, dasi ni bil na tem mestu dolžan, pojasnjeval tov. Krušič, član oblastnega odbora, ker od strani opozicije ni bilo menda nobenemu dosti znanega kljub temu, da je bilo to vprašanje najtanjko pojasnjeno v našem glasilu.

Kritizirali so izvršeno združenje vseh jugoslovenskih vojnih žrtev, da ni pravilno, ker nima pravega smisla in pravega cilja (seveda je bilo pri tem mišljeno političnega). V Srbiji so popolnoma drugačne razmere, ravno tako v Hrvatski, mi pa moramo voditi našo organizacijo čisto na posebne vrste podlagi. Treba je pogledati malo čez meje, ker tam nas še ne poznajo.

To so sami Meznaričevi problemi, katere dobro poznamo. On je povedal tudi, da je razlagal v organizaciji taka socialna vprašanja, zato se ga je smatralo za politika in da se veže s Hrvati in z inozemstvom.

Na to je pojasnil podpredsednik tovariš Tome, kako je bila naša organizacija preko Zagreba povabljen na neko dunajsko internacionalno brez vsakega programa, zakaj ni bila povabljen direktno iz Dunaja, da se je tov. Meznarič na stroške organizacije peljal na konferenco na Dunaj, pa še danes ni povedal kaj je bilo tam.

Mi slutimo kaka konferenca je to bila in smo prepričani, da ne invalidska.

Ravno to je bilo povod, da je odstopil, ker so mu gotovi odborniki zastavili pot.

Tov. Meznarič je izjavil, da bo pojasnil svoja načela in socialne probleme na posebnem ožjem sestanku. To je tudi že storil v soboto, dne 25. novembra t. l. ob 6. uri zvečer pri Boletu v Kersnikovi ulici s programom »Politika in invalidi«.

Iz programa se razvidi, da je šlo zopet za politična razkladanja, ki so podobna postopanju tov. Meznariča kot bivšega predsednika in vsakemu jasna.

Invalidi pa se ne bodo pečali s podobnimi vprašanji, za nje je potrebna socialna politika in močna organizacija, katere se bodo oprijemali. Združena organizacija pa bo šla svojo pot naprej za cilji, kakršne bo moral vsak imeti, ako bo hotel biti njen funkcionar.

Potem ko se je skritiziralo delo organizacije, se je sprejela sledeča resolucija:

Centralnemu odboru »Splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Slovensko ozemlje.

Ljubljana.

Na shodu vojnih invalidov, ki se je vršil, dne 19. novembra 1922 ob 9. uri dopoldne v

prostorih gostilne pri Mraku na Rimski cesti v Ljubljani, je bila z veliko večino glasov sprejeta sledeča resolucija s pripombo, da se jo odpošlje centralnemu odboru invalidske organizacije v Ljubljani in javnosti v vednost.

Resolucija:

1. Centrala naj takoj posreduje pri vladi, da se nemudoma predloži invalidski zakon, kateri mora biti v socialnem oziru popolnoma zadovoljiv za vse vojne invalide, vdove in sirote v državi SHS narodni skupščini v odobritev.

2. Centrala ima brez pogojno izsiliti pri merodajnih mestih nadpreglede za začasno priznane vojne invalide v celi Sloveniji, da se določi njih delanezmožnost in enkrat za vselej ugotovi, kdo je in kdo ni invalid. Pri nadpregledih pa naj invalidski zastopniki sodijo glede delanezmožnosti bolj objektivno, kot dosedaj.

3. Centrala in poverjenišvo naj skrbi, da se odslej ne bodo vršili nobeni politični shodi pod firmo Splošne organizacije vojnih invalidov, kakor je bil zadnji slučaj pri Mraku, da so naši funkcionarji skušali pri organizaciji pod firmo demokratov volilno srečo v ljubljanski občinski svet, akoravno so isti za nas do danes najmanje storili.

4. Zahtevamo, da se vojnega invalida Roša, ker se je pregrešil z političnim dejanjem (glej § 2. društvenih pravil) izključi iz vseh odborov, ter da se mu v bodoče ne poveri nobena funkcija v našem strogo nepolitičnem društvu.

5. Centrala naj skliče takoj, če ni vlada ugodila našim zahtevam, shod invalidov v Ljubljani za Ljubljano in okolico, ter naj tam poroča oficijelno o poteku naše stvari.

6. Zahtevamo, da se sedanja pravila centralne, odnosno ujedinenih invalidskih organizacij, dajo javno invalidom v debato in to še pred občnim zborom, in sicer vsled tega, ker so pravila pomanjkljiva ter se vsled tega ne strinjamo, in ujedinenje brez nas ne priznamo.

7. Centrala naj poskrbi, da vabijo tajniki odbornike k sejam vedno pismenim potom. Če je pa odbornik slučajno odsoten, se mora isto tako povabiti njegov namestnik.

8. Centrala naj prireja v bodoče sestanke, predavanja in tečaje za naša oficijelna vprašanja, dalje se naj prirejajo tečaji za funkcionarje invalidskih organizacij kot predsednikov in tajnikov in drugih, da se potrebno izobrazijo in pošejejo, kako naj se vodi stanovsko borbeno organizacija, ter pridobe tako smisel za smernice k razvoju naše organizacije, o katerih imajo po večini naši centralni funkcionarji zelo malo pojma.

9. Zahtevamo, da se vrši, odnosno, da se skliče v najkrajšem času izredni občni zbor centralne in ljubljanskega poverjenišva, ker danes več ne zaupamo sedanjemu vodstvu. Razpisi izrednih občnih zborov se morajo priobčiti v vseh dnevnikih Slovenije. Izredni občni zbor se mora vršiti na nedeljo.

10. Te resolucije mora poslati centrala vsem poverjeništvom in podružnicam v Sloveniji, da jim bode znano, zakaj smo sklicali ljubljanski invalidi sestanek. Istotako se mora resolucija objaviti v našem invalidskem glasilu »Vojni invalid«, in sicer v prvi številki, ki izide. Objaviti se mora tudi v vseh dnevnikih v Sloveniji.

Ljubljana, 19. novembra 1922.

Sklicatelj shoda:
Jesih Anton.

Predsednik shoda:
Meznarič.

Odgovor na resolucijo.

Na shodu dne 19. novembra t. l. sprejeta resolucija, ki jo na drugem mestu objavljamo, se je predložila oblastnemu odboru združenja vojnih invalidov, vdov in sirot v Ljubljani. Oblastni odbor jo je razmotrival na širši seji dne 26. novembra t. l. in sklenil na posamezne točke odgovoriti sledeče:

1. Za invalidski zakon se energično bori celo združenje vojnih žrtev v naši državi s središnjim odborom v Beogradu na čelu, podprt z oblastnimi in sreskimi odbori. Nesmiselno je zahtevati, da mora zakon doprinese s svojim posredovanjem samo ljubljanska centrala, ako celokupna organizacija v državi že precej časa nima povoljnih uspehov. Glavno skrb za to je pa prevzel odbor stotine, ki stoji samo v ta namen stalno v Beogradu, v katerem so po svojih odposlancih zastopane vse pokrajine, pa tudi Slovenija. Ta odbor mora podpirati celokupno združenje in vsa invalidska javnost.

2. Nadpregledi začasnih invalidov so se po posredovanju oblastnega odbora pričeli že pred sprejetjem te resolucije polagoma vršiti. Pri teh se zavzemajo zastopniki organizacije za vsako pretečo krivico, vendar imajo pa le svoje glasove pri sklepanju komisije, vsak invalid ima pa pravico pritožbe. Superrevizijske komisije se ravno pričenjajo.

3. Naša organizacija ni sklicala nobenega političnega shoda. Ravno zadnji čas je svarila po vseh dnevnikih invalide, naj bodo previdni pred različnimi agitatorji, da ne zanesejo razdor med naše vrste.

Slučaj tov. Roša pri Mraku v Ljubljani nima nobene zveze z organizacijo. Posameznemu agitatorju pa shoda, ako ga skliče na svojo roko, organizacija nima pravice zabranjevati, ker ga ima po ustavi vsak pravico sklicati. Tov. Roš kot odbornik invalidske stanovske organizacije je sodeloval na političnem shodu invalidov, zato se je pregrešil proti pravilom organizacije in ima za to posledice.

4. Iz odbora organizacije je izstopil tovariš Roš sam. Ako se mu še kdaj poveri funkcija v odboru, je pa odvisno od članov in delegatov, ki volijo.

5. Shod invalidov za Ljubljano in okolico naj po možnosti skliče poverj. ljubljansko.

6. Pravila jugoslovenskega združenja se bodo dala v pretres vsem poverjeništvom in podružnicam, ki naj stavijo predloge. Dne 26. decembra t. l. se vrši v ta namen delegatska konferenca v Ljubljani. Vsakemu posameznemu invalidu pa se ne more pošiljati načrta pravil.

7. Pravila ne predvidevajo pismenih vabil odbornikov k sejam. Popolnoma vseeno in hitrejše je, ako se to vrši ustmenim potom.

8. Oblastni odbor se strinja s predlogom, da se vrše sestanki in predavanja. Tečaji za izobrazbo tajnikov in funkcionarjev naše organizacije pa so iz materijelnih vzrokov nemogoči. Funkcionarjem centrale očitati brez podlage, da nimajo pojma o organizaciji je podlo.

9. Izredni občni zbor je imela pravico po prejšnjih pravilih zahtevati ena tretjina vseh članov z navedbo dnevnega reda. Stojimo pa že itak blizu rednega občnega zbora. Po novih jugoslovenskih začasnih pravilih, ki veljajo sedaj za nas, pa se občni zbor skliče na zahtevo nadzornega odbora ali najmanj šest podružnic.

10. Ta resolucija se ne bo razposlala poverjeništvom in podružnicam, ker je objavljena v našem glasilu, katerega mora čitati vsak zaveden član. V dnevnikih pa se ne bo objavljala, ker ne interesira drugih slojev, pač pa samo vojne žrtve, ki imajo in čitajo svoje glasilo.

Iz zapisnika širše seje dne 26. nov. 1922.

Navzoči odborniki oblastnega odbora tovariš Tome, Belinc, Krušič, Juvan, Serbec, Rant in Koželj, vsi iz Ljubljane, tov. Zabkar iz Krškega, tov. Resman iz Radovljice in namestnika tov. Novak iz Jesenic in tov. Kopina iz Maribora. Kot povabljeni delegati v širši odbor: tov. Klopčič iz Kočevja, tov. Jarc iz Novega mesta, tov. Rus iz Bleda, tov. Leben iz Ptuja, tov. Leskovšek iz Celja, tov. Benedik od poverjeništvu Ljubljana in poročevalca lista tov. Gostiša.

Ob 10.15 otvori podpredsednik tov. Tome širšo sejo, pojasni nje važnost z ozirom na dnevni red, katerega prečita. Povabljeni so poleg odbornikov oblastnega odbora tudi delegati vseh večjih odborov, da se važni dnevni red čim bolj in pravičnejše reši. V svojem nagovoru orisa na kratko potek letošnjega dela, važnost jugoslovenskega združenja, začetek in njegovo dosego, podrobnosti iz medzavezniškega invalidskega kongresa, današnjo borbo za zakon, I. jugoslov. kongres, njegove posledice in delovanje izvoljenega odbora stotine v Beogradu.

Tov. Belinc prečita zapisnik zadnje širše seje, ki se soglasno odobri in ga overovatelji podpišejo. Na to pride na dnevni red točka o razdelitvi dohodkov prvega obroka iz monopolskega fonda.

Stavijo se predlogi, izglasuje pa se predlog tov. Krušiča, da se izvoli posebni odsek, ki formulira način razdelitve. Tov. Leskovšek iz Celja predlaga razdelitev po razmerju števila članstva, za organizacijo naj bi pa ostalo centrali 10 odstotkov, poverjeništvom po 5 odstotkov.

Tov. Zabkar iz Krškega, da naj se razdeli denar onim podružnicam, ki delujejo za neaktivne pa naj se denar rezervira pri centrali.

Tov. Krušič, da naj si oblastveni odbor ne pridrži nobenih procentov. Blagajnik tovariš Serbec poda poročilo o blagajniškem stanju. Vname se debata, ali in koliko naj se doda iz blagajne oblastnega odbora za razdelitev. Sklene se dodati. Predlagajo se člani odbora za formuliranje razdelitve tov. Rus, Kopina, Zabkar, Leskovšek in Benedik, ki se po izvolitvi podajo z blagajnikom tov. Serbecom v posebno sobo k delu. Seja pa se začasno do sklepa tega odbora prekine.

Čez pol ure stopi v sejno sobo ta ožji odbor in razglasi sledeči sklep:

Fond se razdeli kategorično poverjeništvom in podružnicam po številu članstva 100, 200, 300, 400, 500, 800 in nad 1000, toraj v 7 kategorijah.

Dohodki monopolskega fonda 81.000 dinarjev; doplačilo oblastne blagajne 44.750 dinarjev; za razdeliti 125.750 dinarjev.

Od tega dobi:

1. 22 podružnic do 100 članov 45.750 Din.
2. 8 podružnic do 200 članov 26.000 Din.
3. 4 podružnice do 300 članov 18.000 Din.
4. 1 podružnica do 400 članov 6000 Din.
5. Poverjeništvu Ljubljana čez 1000 članov 10.000 Din.
6. Poverjeništvu Maribor čez 1000 članov 15.000 Din.

7. Znesek 125.750 dinarjev, ki izrpa glavnico 5000 dinarjev pa ostane rezerviran pri oblastnem odboru za one podružnice, ki še niso poslale statistike in ne delujejo povoljno. Posamezne podružnice do 100 članov dobijo po 1989 Din, do 200 članov po 3250 Din, do 300 članov po 4500 Din, do 400 članov (samo Celje) 6000 Din, poverjeništvu Ljubljana 10.000 Din in Maribor 15.000 Din, onih rezerviranih 5000 Din pa spolni oblastni odbor na 10.000 in jih razdeli po razmerju med nedelavne podružnice. Poverjeništvu v Mariboru dobi za sedaj za to več kot v Ljubljani, ker stoji danes na slabšem materijelnem stališču in nima toliko lastnih dohodkov kot v Ljubljani.

Ta sklep ožjega odbora se na širši seji soglasno sprejme. Formulira in sprejme se še okrožnica o navodilih za razdelitev.

Izglasuje se še, da smejo podružnice, ako hočejo in smatrajo za potrebno obdržati, za ojačenje organizaciji 5 odstotkov prejetih svot.

Seja se prekine na popoldan. Ob 2. uri popoldne otvori tov. Tome ob isti navzočnosti nadaljno sejo.

Razmotriva se resolucijo, stavljen na shodu pri Mraku dne 19. novembra t. l.

Formulira se skupno način odgovora, ki naj ga objavi oblastni odbor v našem glasilu. Resolucijo se smatra enoglasno kot neutemeljeno in brezpomembno. Prečita se izjava o odstopu tov. Roša iz oblastnega odbora, ki se vzame na znanje.

Debatira se o bodočih pravilih za celo državo, glede katerih je oblastni odbor pozvan staviti do 15. januarja 1923 svoje predloge in načrt.

Sklene se poslati prepise vsem poverjeništvom in podružnicam, da jih doma predelajo.

Dne 26. decembra t. l. pa se vrši delegatska anketa v Ljubljani za izdelavo načrta pravil. Vsako poverjeništvu in podružnica sme poslati po 1 delegata, oblastni odbor pa 4 na to anketo v Ljubljani. Do termina, ki ga določi oblastni odbor pa se imajo staviti pisni predlogi k predelavi pravil od strani poverjeništev in podružnic.

Na to pa razlaga tov. Rus iz Bleda, ki je bil izvoljen v odbor stotine kot slovenski delegat, delo tega odbora v Beogradu za naš bodoči zakon in pojasni vse važnejše točke naše borbe in sedanjí položaj.

Končno so se rešile še nekatere interne zadeve posebno pisarniške, nakar je tovariš Tome ob 6. uri zvečer zaključil sejo in se zahvalil za uspešno delo.

Naš položaj.

Ravnokar smo preživeli štiri povojna leta. Količe borbe imamo že za seboj, naš položaj pa je kljub temu še vedno mizeren in negotov. Vedno se nam izdajajo nekake tolažbe v obliki uredb in zakonov od katerih imamo vsaki dan manj. Nekaj se nam na eni strani daje, na drugi pa zopet jemlje. Tako se rešuje že cel čas naše socialno vprašanje. Naša borba pa se ojačuje, naše bojne vrste postajajo vedno močnejše in zbrala se nas je že mogočna armada v skupnem enotnem združenju. Ta pojav je zdramil tudi naše državnike, da so pričeli nekoliko bolj resno misliti na definitivno rešitev našega vprašanja. Naveličali smo se tiho in potrpežljivo čakati, zato smo se odločili o priliki, ko je vlada povabila v našo državo predstavnike medzavezniških držav in invalidskih organizacij, odločno protestirati. Sklicali so protestne shode v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, kjer se je vršil medzavezniški invalidski kongres v svrhu proučevanja svetovnega vprašanja vojnih žrtev. Da bi jim ne delali sramote, sta se zavezala dva polnomočna ministra s svojima podpisoma, da se našim zahtevam ugoti in da se še tekom tega leta izda naš stalni zakon. Povabljeni so bili predstavniki središnjega in vseh oblastnih odborov, da so z g. ministrom za socialno politiko v Ljubljani predelali načrt bodočega invalidskega zakona. Radi tega smo preložili napovedane protestne shode.

Minul je kongres, minul je tudi napovedani rok v katerem bi imel priti naš načrt v zakonodajno skupščino in parlament.

Zbrali smo se na I. kongres jugoslovanskih vojnih žrtev od dne 28.—30. XI. t. l. v Beogradu, ki se je razvil potem v velik protestni shod. Zahtevali smo, da pride naš zakon prvi pred parlament in da bo še tekom tega leta uveljavljen.

Postavili smo 100 naših članov, kot izvršni odbor, ki mora biti stalno v Beogradu, dokler se našim zahtevam ne ugoti.

Ta odbor dela intervencije pri ministrstvih in v skupščini, da dovede našo zadevo do končne rešitve. Toda dognal je, da vlada nima resne volje našim zahtevam v polni meri ugotiti. Načrt, ki smo ga sami predelali v smislu naših teženj, je izšel iz tiska mnogo predrugečen in nam znatno kratki naše pravice. Odbor stotine je zastavil odločno borbo za sprejem tega našega načrta.

Parlament se je sestel in naš zakon še ni prišel na vrsto niti v zakonodajnem odboru. Parlament je svoje delo prekinil za par tednov. Izgleda ni bilo da pride naš zakon na vrsto. Naš odbor stotine je moral zaprositi za pomoč na višjem mestu potom avdijence pri Njegovem Veličanstvu kralju.

Izbrani delegati iz vseh pokrajin tov. Nedič, Baltič, Bojovič, Turk, Tolazetič in Salih Mekič, so bili sprejeti 23. XI. t. l. ob 6:30 v avdijenco pri Njegovem Veličanstvu kralju. V imenu vojnih žrtev cele kraljevine so prosili da

se skoro reši naš zakon in sicer po onem načrtu, katerega smo izdelali sami sporazumno z g. ministrom.

Razložili so tudi položaj in vroče želje vojnih žrtev.

Njegovo Veličanstvo kralj se je za vse podatke zelo interesiral in obljubil pomagati vojnim žrtvam.

Odušljeni od ljubavi Njegovega Veličanstva za vojne žrtve, so se vračali delegati iz avdijence.

V najlepši nadi, da stojimo tik pred odločitvijo, pa je nastala ta neprilika, da je vlada odstopila.

Sedaj naj zopet mi čakamo, da se sestavi druga vlada, s katero bomo vodili nove borbe za naše pravice.

Toda čuje se, da mora parlament kljub temu ostati na delu in vzeti v pretres invalidski in uradniški zakon. To je tudi izraz in želja Njegovega Veličanstva kralja, ki nas bo podpiral, da dobimo čimpreje naš stalni zakon. Bližnja bodočnost nam bo pokazala, kako se bo rešila naša usoda pred predstavniki naroda. Ako se bodo zavedali, da tirjamo svoje pridobljeno pravo in nismo nikaki državni miloščinarji, bodo lahko sprejeli naše zahteve. Naš položaj, ki je prišel do prednavedenega štadija je še vedno v nevarnosti, zato je treba, da stojimo vsi složno na braniku.

Iz zdravilišča za tuberkulozne na Golniku.

Iz tega zdravilišča prihajajo opetovane pritožbe invalidov. Že v zadnji številki našega lista smo navedli nekaj slučajev, s katerimi se šikanira tamkajšnje pacijente. Da se odločujoči faktorji malo zganejo in popravijo današnje nevdružne razmere, ki nikakor ne odgovarjajo pomenu tega zavoda, navedemo še par slučajev, kateri se na noben način ne morejo več prenašati.

Navedli smo že, da morajo težki bolniki hoditi peš iz postaje do eno uro oddaljenega zdravilišča.

Postrežba v zdravilišču je točno počasna in pomanjkljiva. Pri pranju perila se gode vsled zanemarjenosti ali namenoma take zmešnjave, da dostikrat pacijenti ne dobe svojega pravega perila nazaj. Dobe navadno mesto svojega dobro ohranjenega perila, kake raztrgane cunje.

Po pošto se navadno pošilja kakega bolnega pacijenta v Trzič. Prinešene pošiljke se razdeljujejo včasih po par dni prepozno. Pisma, ki prihajajo ali odhajajo, se cenzurirajo od posameznih nepoklicanih uslužbencev ali uslužbenk iz gole radovednosti. Nabiralnika za pisma sploh ni nikjer.

V zdravilišču je uslužben neki strežnik, ki se nazivlja za laboranta, toda še daleč ne spada na tako važno mesto.

Po padarsko deli med pacijente zdravila po svojem znanstvenem prevdarku. Zgodili so se slučajji, da je pri nekaterih pacientih že v preveliki meri vporabil svojo strokovno prakso in žel velike negativne uspehe.

V zdravilišču se goje in podpirajo same spletkarije, ki povzročajo nemire in prepire med pacijenti in uslužbenci ter kradejo prepotrebni mir, ki ga tuberkulozni pacijenti moramo imeti. Skrajni čas je, da se take nevdružne razmere odpravijo.

Nedostátki pri zalogah tobaka.

Pred nekaj dnevi je bilo čitati v časopisu, da je tobačnih izdelkov po skladiščih naloženih za pet let, v majhnih prodajalnah se jih pa ne dobi, ker mali prodajalci za nakup vedno dražjih izdelkov nimajo dovolj denarja. To je tudi res, vendar na pomanjkanju tobačnih izdelkov v malih prodajalnah ne nosijo vse krivde samo mali prodajalci, ampak tudi tobačni založniki. Vsled visoke cene tobačnih izdelkov in malega razpečavanja tudi založniki ne razpolagajo z dovolj velikim kapitalom, zato čakajo, da jim mali prodajalci nanosijo dovolj denarja, šele potem gredo lahko dobavit v tovarno. Založniki čakajo z novo nabavo tako dolgo, da razdajo staro. Tako pa delajo tudi mali prodajalci, zato včasih po več dni ni dobiti po trafikah nikakoršnih tobačnih izdelkov. Pri tem pa trpi škodo mali prodajalec in založnik, največ pa država.

Ljudje so radi pomanjkanja tobaka razburjeni in obkladajo male prodajalce z različnimi neprijetnimi besedami. Mali prodajalec pa sedi v trafiki, mora to poslušati in tratiti čas, zasluži pa ničesar.

Pred nekaj tedni so dobili oddelki finančne kontrole neki odlok, glasom katerega se lahko trafikanti pritožijo, ako ne dobivajo ob vsakem času vseh tobačnih izdelkov. Kaj pa pomagajo take pritožbe? Krivda na pomanjkanju tobaka se zvrne na založnika ter se zaradi tega zaloga razpiše. Kdo bo pa prevzel založništvo, če se potrebuje na mesec 250.000 in še več dinarjev za izdelke. Kdor razpolaga s takim kapitalom se loti rajši česa drugega.

Kazalo bi nastaviti mesto sedanjih založnikov državne uslužbenca, katerim bi tovarne pošiljale tobak, oni bi ga pa prodajali malim prodajalcem proti takojšnjemu plačilu. Tako bi imela direktno tovarna nekake svoje dobavnice. Treba bi bilo ustanoviti tudi več zalog, da bi trafikantom ne trebalo hoditi tako daleč po tobak in pri tem zapravljati čas in denar. V občini Trbovlje n. pr. je 16 trafik, ki razprodajo mesečno okroglo za 150.000 Din tobaka. Ves ta tobak se vozi iz Ljubljane mimo Trbovelj v 4 postaje oddaljeni trg Laško, kamor hodijo vsi trboveljski trafikanti ponj, in ga vozijo nazaj v Trbovlje ter s tem zapravljajo čas in denar. Zaprošili so že za ustanovitev zaloge v Trbovljah, pa se jim je prošnja iz dosedaj neznanih vzrokov zavrnila. In tako bo romal tobak še zanaprej iz Ljubljane v Laško, iz Laškega pa nazaj v Trbovlje, trafikanti bodo pa z dobavami zgubljali čas in zapravljali denar. Trafike bodo pa radi pomanjkanja tobaka samo 14 dni v mesecu odprte.

Vsakega člana dolžnost je, da čita in širi naše glasilo, ki ga natančno informira o vseh naših zadevah.

Lepa slika socialne politike.

Kako se skrbi za reedukacijo invalidov, naj pokaže sledeči slučaj:

Invalid z amputirano nogo pod kolenom, prišel je pred posvetovalno komisijo.

Na vprašanje kaj želi, je prosil za službo. Povedal je, da je bil pred vojno šofer in da sedaj kot 60% invalid ne more dobiti te službe. Komisija je določila, da se mu posreduje služba šoferja, katero bo še lahko opravljal in bil je tudi sam s tem zadovoljen. Reklo se je, da ima kot invalid itak prednost za službo kakega državnega šoferja in da bo invalidski odsek posredoval.

Drugi dan se je imel zglasiti na invalidskem odseku. Prišel in dobil je tam obvestilo, da je odpuščen iz staleža invalidskega doma. Seveda brez službe in brez vsakih sredstev. Kam naj se obrne? Razumljivo je, da se je obrnil na organizacijo. Ista mu je dobila učno mesto, kjer bi lahko v 6 mesecih postal samostojen. Posredovala je ustmeno in pismeno, da naj se ga sprejme za to dobo v stalež, toda zaman. Na vsezadnje ga sedaj smatrajo za delomržeža. Obljubovalo se mu je že dolgo, da imajo zanj pripravljeno neko šofersko mesto in da ostane toliko časa v staležu, dokler ne dobi službe. Čakal je, med tem je tudi nekaj časa na invalidskem odseku delal kot sluga, za kar pa še danes ni dobil nobenega plačila. Naveličal se je trpeti in prosil zopet posvetovalno komisijo, da nekaj z njim ukrene. Rezultat je zgorajšnji. Najsocialnejše pa je to, da mu je sam g. šef invalidskega odseka rekel na njegovo prošnjo, ako bi dobil prosto vožnjo v Beograd v svrhu iskanja službe: „Ako se podpisete da ne pridete več nazaj, dobite prosto vožnjo in relutum za mesec dni.“

Tovariši, to menda ni točno po § 4. invalidskega zakona.

Pravilnik

za izvrševanje zakona o začasni pomoči invalidom in rodbinam umrlih, padlih in pogrešanih vojnikov kakor tudi nekaterih civilnih vojnih žrtev. (Nadaljevanje.)

§ 56. Vprašanje, komu je treba v posameznem primeru dodeliti malo prodajalnice tobaka, je treba rešiti v vsakem korektnem

primeru tako, da se vpoštevajo vse okolnosti. Za pravilo naj služi, da je treba dati prodajalnicu oni osebi ali rodbini, ki je najsiromašnejša in ki ni sposobna ali nima možnosti za drugo pridobitno delo. Med posameznimi osebami ali rodbinami, zaščitene s zakonom, ni nobene razlike, t. j. nihče nima prvenstvene pravice z ozirom na čin ali položaj v vojski ali na stopnjo invalidnosti. Ni izključeno, da je potrebnejše in pravičnejše dodeliti prodajo tobaka vdovi padlega častnika ali umrlega javnega uslužbenca, ki ima majhne in nepreskrbljene otroke, nego jo dati popolnemu invalidu, ki je v dobrih imovinskih razmerah ali nima otrok itd.

§ 57. Če ni delitev malih prodajalnic tobaka z znatnim obratom na dve ali več prodajalnic mogoča ali primerna, jo je treba dati ne samo eni osebi, nego dvema ali trem osebami ali rodbinami ter ugotoviti odstotek zaslužka po njih delovanju in po glavnici, ki jo prinese posameznik v skupno malo prodajalnico.

§ 58. Dohodek iz velike prodaje tobaka, določen z zakonom, izplačuje uprava državnih monopolov neposredno združbam oseb, zaščiteneh s tem zakonom. Za osnovo porazdelitvi služi številčno stanje oseb, zaščiteneh s tem zakonom. Ministrstvo za socialno politiko ga vsako leto pošlje upravi državnih monopolov na podstavi svojih statističnih podatkov za sestavo proračuna o invalidskih podporah.

Dokler se ne ustanovi obvezna organizacija oseb, zaščiteneh s tem zakonom, skladno s členom 25. tega zakona, se izplačujejo dohodki iz velike prodaje »Središnjemu odboru udruženja ratnih invalida« v Beogradu za Srbijo, Črno goro in Vojvodino, za ostale kraje pa pokrajinskim (oblastim) invalidskim združbam. Vse združbe morajo prejeti podporo pravično uporabljati v korist vseh svojih članov; zlasti jo morajo uporabljati za obratno glavnico za malo prodajo tobaka po svojih pododborih in posameznih članih.

§ 59. Dohodek iz razredne loterije, določen za narodni fond invalidov in rodbine padlih vojnikov, se uporablja za podpiranje poljedelskih rodbin, zaščiteneh s tem zakonom. Prvenstveno naj se nabavljajo poljedelske priprave, ki naj jih skupno uporabljajo vse osebe, zaščitene s tem zakonom, iz ene ali iz več občin.

K členu 16.

Službe.

§ 60. Vsa državna in samoupravna oblastva, vse naprave in podjetja take vrste morajo pred popolnitvijo praznih službenih mest vsako tako mesto z označbo potrebnih pogojev prijaviti pristojni oblastni državni invalidski upravi, ki daje taka mesta po glasilih invalidskih združb interesentom na znanje.

§ 61. Vsaka oseba, zaščitena s tem zakonom, ki bi se potezala za razpisano službo, mora vložiti prošnjo in vsa ostala potrdila po predpisani poti; istočasno pa mora to naznani svoji pristojni državni invalidski upravi, da ta potrdi, da so izpolnjeni predpisi člena 16.

§ 62. Ako je treba, predlaga področni organ ministrstvu, naj se izvedejo odredbe odstavka 3.) člena 16. tega zakona.

K členu 17.

Delovna mesta in posredovanje za delo (posredovalnice za delo).

§ 63. Ako se pokaže potreba, predloži področni organ ministrstvu za socialno politiko primere iz prvega, drugega in četrtega odstavka člena 17. zakona.

§ 64. Vsa državna oblastva in vse državne naprave, ki so v svojem področju upravičene podeljevati razne koncesije, morajo, preden podele posamezne koncesije, stopiti v stik z invalidskim oddelkom ministrstva za socialno politiko, da se sprejmejo po naravi koncesije v pogodbo, odnosno koncesijo, vse odredbe člena 17. tega zakona kakor tudi člena 74. finančnega zakona o narodnem fondu za invalide in rodbine vojnikov, padlih v vojni. Področni organi ministrstva za socialno politiko morajo biti v svojem okolišu v neprestanem stiku z vsemi oblastvi in napravami, ki nadzirajo že podeljene koncesije ali pa se bavijo s podeljevanjem novih koncesij.

§ 65. Področni organi morajo seznaniti državne borze dela v svojem okolišu z odredbami poslednjega odstavka člena 17. Po zakonu je posredovanje brezplačno, toda borze dela se morajo zavzemati za to, da poiščejo pred vsemi nezaposlenci dela osebami, zašči-

tenim s tem zakonom. Pri tem je treba uvaževati, da ne zaslužijo zaščite in posebne pozornosti, predpisane z zakonom, samo osebe, navedene v čl. 1., nego tudi njih otroci, včasih pa tudi nedoletni bratje in nedoletne sestre.

§ 66. Področnim organom se nalaga, da se ne smejo v svojem prizadevanju pri iskanju dela omejevati samo na državne borze dela, nego da morajo stopati v stik tudi s profesionalnimi organizacijami pridobitnih krogov, istotako s humanitarnimi organizacijami, ki skrbijo za nadaljnji pouk mladine, kakršne so n. pr. »Privrednik«, »Hrvatski radiša«, vaje-niška društva itd., kadar gre za deco.

Ortopedija in protezna tehnika v Italiji.

(Nadaljevanje.)

Iz statistike monakovega zavoda je razvidno, da se posreči na ta reedukacijski način odtegniti približno 70% rojenih pohabljenec od postopanja in prosjačenja.

Prihajam k opisu zavoda za rahitične v Milanu, ki je največji v Lombardiji.

Bolnica je namenjena za približno 200 ortopedičnih slučajev. Šolo za takšne pohabljenec obiskuje približno 50 otrok, ki so deloma interni, deloma iz Milana samega. Ti učenci se vozijo vsaki dan z ambulatoričnim zavodnim vozom v šolo, po pouku pa jih zopet odvažajo domov.

Ta sistem smatram za zelo dober. V drugih šolah bi taki pohabljenec pri njih fizični nezmožnosti gotovo zaostali za drugimi učenci. V teh šolah pa se poučuje v posebno počasnem tempu, tako, da šolarjem ni treba zaostati. Že v tretjem ali četrtem razredu se pri-tegnejo gojenci različnemu delu; dečki se priučujejo v raznih ortopedičnih strokah v lastni protezni delavnici imenovanega zavoda, deklice pa poučujejo v kuhinjskem delu. V 16. letu morajo gojenci zapustiti zavod, ali pa ostanejo v njem definitivno kot bandagisti oziroma kuharice in perice. Zavod je dobrode-len, zato se vzdržujejo gojenci z zavodovimi štipendijami ali pa plačujejo za nje njih občine.

Predstojnik zavoda prof. Galeazzi me je blagohotno sprejel in mi je prijazno pokazal vse slučaje v rahitičnem zavodu. V štirih dnevih sem imel priliko natančno si ogledati ves ortopedični material, ki ga tvorijo v glavnem kongenitalne luksacije; včasih pridejo dnevno 3—4 taki slučaji k operaciji.

Metoda repozicije je klasična Paci-Lorenzova. Fiksacijska doba odgovarja splošnemu ususu in skušnjam vseh ortopedičnih klinik, t. j. prva fiksacijska obveza leži približno 3 mesece, celo zdravljenje je končano v 6—9 mesecih.

Edina posebnost prof. Galeazzija obstoja v tem, da hoče preprečiti muskularno atrofijo s tem, da se prične že v mavčni obvezi z aktivnim in pasivnim gibanjem; v ta namen se ustavi v mavčni obvezi na mestu, ki odgovarja diljem (Leistengegend) šarnir (Charnier), Galeazzi je objavil to novo postopanje v posebni monografiji »Nuovo indirizzo nel trattamento delle deformita osteoarticolari«.

Druga Galeazzijeva posebnost je repozicija kongenitalnih luksacij z močno anteverzijo femuralne glave. V teh slučajih reponira Galeazzi tipično po klasični metodi, čaka tri mesece in potem napravi suprakondilarno osteotomijo; na ta način korigira abnormalno zunanjo rotacijo.

Metoda za zdravljenje skolioze se popolnoma razlikuje od redresujoče metode po d'Abbot-u. V Milanu imajo po lastnih idejah konstruiran aparat, ki obstaja iz dveh mobilnih nastavkov (Gestell), opremljenih z držali (Haltevorrichtung) za medenico na zadnjem stojalu ter držali za rameni na sprednjem stojalu.

Redresija se vrši na sledeči način:

Bolnik se postavi na aparatovo desko in tako pripogne, da nasloni čelo na sprednje stojalo, roki pa se opirata na posebnih stranskih nastavkih; pelota pritiska na ven molečo (prominujočo) lopatico. Po formi skolioze, t. j. je li desno ali levostranska se korigira hrbtenica popolnoma mehanično na ta način, da se nagne s pomočjo vijaka zadnje stojalo na desno ali

na levo. V tem položaju dobi bolnik mavčni modere.

Pri predavanju prof. Galeazzia za zdravnike ortopede sem imel priliko ogledati si redek slučaj takozvane »osteogenesis imperfecta«. Ta slučaj je bil nek 6 tednov star dojenček, ki je imel na skeletu mnogoštevilne zlomljenine in sicer posebno na zgornjih in spodnjih udih. Drugi slučaj je bila »paralysis plexi cervicalis«. Bolnik je bil 14 letni deček, kateri je kazal popolno atrofijo muskule deltoidea vsled takozvane porodniške poškodbe. (»Birth injury«). Röntgenogram je kazal subluksacijo glavice nadlaktične kosti, ki je povzročila paralizo plexusa ter naknadno muskularno atrofijo. Ta slučaj je instruktiven, ker dokazuje naravnost resničnost ameriškega imena paralize cervikalnega plexa »Birth injury«, ki je po mnenju ameriških ortopedov izključno posledica poškodbe (luksacije oziroma frakture v rami) pri porodu. Tudi v tem imajo ameriški ortopedi prav, če zdravijo vsako tako paralizo že v drugem ali tretjem mesecu po porodu na ta način, da fiksirajo roko v horizontalni legi in flektirajo podlaktnico dorzalno, oziroma, da reponirajo konstatirano luksacijo.

Slučaj, ki sem ga videl v Milanu je bil še poleg tega zanimiv zato, ker je narava sama bolniku pomagala, t. j. prišlo je spontano vsled stare dorzalne luksacije humera do artrodeze v raminalnem sklepu; bolnik je tako v stanju dvigniti s pomočjo skapularne muskulature roko do horizontalne linije.

Narava je sama ob sebi imitirala kirurško zdravljenje, ki je indicirano v analognih slučajih t. j. humero-skapularna artrodeza.

Slučaj je hotel, da sem videl tekom svojega kratkega obiska v Milanu tudi dve moderni ortopedični operaciji in sicer operacijo po d'Albeeju pri spondilitidi in Stoffeljevo operacijo pri spastični paralizi. Ti operaciji sta izuma zadnjih let, zato mislim, da ne bo nezanimivo, če omenim njih indikacijo in tehniko.

Vsakega člana dolžnost je, da čita in širi naše glasilo, ki ga natančno informira o vseh naših zadevah.

Društvene vesti.

Nova pravila. Oblastni odbor je dobil predloge k izmenjavi pravil. Na zadnji širši seji se je sklenilo, poslati prepise vsem poverjeništvom in podružnicam, ki se bodo te dni razposlali. Podružnice in poverjenišтва naj takoj skličejo seje, predelajo pravila, ter stavijo pismene predloge najkasneje do 21. t. m. oblastnemu odboru v Ljubljani. Zadnje dni tega meseca se bo vršil kongres z vsemi delegati v Ljubljani. Končno pa bodo delegati središnjega in oblastnih odborov dne 15. januarja 1923 formulirali prva pravila celokupnega združenja vojnih žrtev v državi SHS.

Občni zbor. Dne 17. XII. t. l. se vrši občni zbor poverjenišтва v Ptuj, dne 31. XII. t. l. ob pol 11 uri pa v Selcah nad Škofjo Loko.

V Šmarju pri Ješah se vrši dne 10. t. m. občni zbor ter se bo na novo ustanovila zopet podružnica, ki je lani prenehala delovati. Prav, da so prišli tamkajšnji invalidi zopet do pravega spoznanja. Poročal bo delegat tov. Belinc iz Ljubljane.

Objava. Podružnica združenja vojnih invalidov na Bledu naznanja svojim članom, da se bo denar ki je še ostal od prirejene veselice in oni ki smo ga prejeli od Oblastnega odbora

skupno okrog 11.000.— K razdelil potrebnim voj. invalidom, voj. vdovam in sirotam. Prošnje za podpore naj se vložijo pismeno ali ustmeno pri tajniku. V poštev pridejo resnično potrebni člani. Podporni odsek.

Občni zbor v Krškem. Dne 10. decembra ob 10 uri dopoldan se vrši v Sokolski dvorani v Krškem redni občni zbor tam. poverjenišтва. Pride delegat oblasnega odbora iz Ljubljane.

Razne vesti.

Smrt dobrotnika invalidov. Dne 6. XI. t. l. je umrl na Jesenicah biviši stotnik Anton Luckmann, ki je bil velik dobrotnik invalidov in jim je vedno rad vsestransko pomagal. Pogreba se je udeležila deputacija podružnice na Jesenicah z vencem. Blag mu spomin.

Posnemanja vredno. Lesna tvrdka Arh & Papler na Bledu je podarila tamošnji podružnici udruženja vojnih invalidov za siromašne člane 5 voz žamanja (lesnih odpadkov), za kar ji odbor podružnice izreka najtoplejšo zahvalo.

Razpis službe. Višje državno pravdnništvo razpisuje mesto kaznilniškega preglednika v X. ali pristava v IX. čin. razredu za moško kaznilnico v Mariboru. Prošnje je vlagati do 28. XII. t. l. Izkazati se je treba, da je prosilec napravil s povoljnim uspehom preiskunjo za upravnega kaznilniškega ali jetniškega uradnika.

Prošilci služb, in sicer državnih, do katerih imajo prednost vojni invalidi, vdove in sirote se opozarjajo, da vlagajo svoje prošnje z vsemi dokumenti vedno preko svoje organizacije na centralo v Ljubljano. Po pravilniku k invalidskemu zakonu mora vse take prošnje potrjevati invalidski odsek. V smislu dogovora mu bo vedno organizacija vse te prošnje predlagala v potrjenje.

Umrl je tov. Alojzij Šarl posestnik v Poljčah št. 11 pri Begunjah na Gorenjskem. Mirnemu sotrpinu blag spomin.

Premalo frankirana pisma. Kljub našemu ponovnemu opominu v glasilu prihajajo na oblastni odbor v Ljubljani še vedno premalo frankirana pisma raznih podružnic, poverjeništev in posameznih oseb. Oblastni odbor je pričel sedaj take pošiljke vračati. Dogajalo se je, da je prišlo dnevno celo do 30 Din. frankature in kazni za plačati. Opozarjamo ponovno vsa poverjenišтва in podružnice, da pisma zadostno frankirajo, ker oblastni odbor ne razpolaga z denarjem za nepotrebne izdatke. Za taka pisma pa ne odgovarja in naj vsakdo misli na ta vzrok, ako ne bo dobil odgovora.

Nadpregledi invalidov. Supervizijska komisija je pričela poslovati, zato ni potrebno vlagati invalidom tozadevnih prošenj, ker pridejo vsi zaporedoma na vrsto. To velja zlasti za one invalide, kateri so se pritožili proti odmeri odstotkov, ali diagnozi.

Kako je z oblekami. Invalidski odsek nam pošilja sledečo okrožnico: „Zaloge oblačilnih predmetov, iz katerih je dosedaj nakazovalo obleke tako za invalide izven inv. zavodov kakor za oskrbovance hiralce in učence so bile nabavljene iz prihrankov prejšnjih budgetnih let. Ti prihranki so že skoraj izčrpani, v sedanjem budgetu (1922/23) se je pa predvidel kredit le za oblačila oskrbovancev invalidskih zavodov, med tem, ko se je predlagani kredit za oblačila odn. podpore invalidov izven zavodov kratkomalo črtal z motivacijo, da se bodo v te svrhe nakazale dotacije iz Narodnega fonda. Za to nakazilo primerne dotacije smo ministristvo socialne politike že zaprosili, vendar pa prošnja še do danes ni rešena. Z ozirom na to prosimo naslov, da potom svojih podružnic in strokovnega glasila „Vojni invalid“ obvesti vse

članstvo, da do nadaljnjega ne predlaga nobenih prošenj za nakazila oblačilnih predmetov, ker bi jih mogli zavračati. Dosedaj vložene prošnje se bodo pa po možnosti potrebam primerno rešile, v kolikor bo to pač možno z ozirom na sedanje zalogo. Podvzeli se bodo vsi potrebni in mogoči koraki, da se doseže primeren kredit za te svrhe. Čim dosežemo povoljne uspehe, vam to v svrhu obvestila članstva sporočimo.

Dopis iz Bleda. Tukajšnja podružnica je priredila dne 8. oktobra t. l. v prid vojnim vdovam in sirotam vinsko trgatavo s srečolovom. Člani odborniki so ob tej priliki pokazali razumevanje prejetih dolžnosti in najlepši dokaz za složno delo jim daje uspeh te veselice. Ne pričakovano nas je iznenadil čisti dobiček K 10.000.— ki smo jih razdelili najpotrebnejšim vdovam in sirotam. Ob tej priliki se javno najskromneje zahvaljujemo tukaj učiteljskemu salonskemu orkestru, ki je s sodelovanjem pokazal čut do vojnih žrtev in dvignil celo prireditvev v zelo povoljno gmotno in moralno višino.

Oproščene kolektivne so vse vloge in listine glede invalidskega državnega posojila ter tudi tozadevne prošnje za vknjižbe v zemljiških knjigah na podlagi člena 18. zak. o začasni pomoči invalidom itd. od 28. decembra 1921.

Zdravniške preiskave. Invalidski odsek nas obvešča, da uraduje zdravniški referat tega odseka za stranke, to je za preiskovanje bolnikov v svrhu oddaje v bolnice in zavode, vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov od 11—12 ure.

Važno za invalide, vojne vdove in sirote. Ljubljansko poverjenišтво Splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot je iz svojih prihrankov, iz zneska 14.400 K, ki so ga letos volili društvu razni dobrotniki in iz zneska 40.000 kron, ki ga je prejelo društvo od osrednjega odbora kot delež od monopolne uprave poslana denarja, osnovalo fond 70.000 K, ki se uporabi za obdaritev najubožnejših članov ob Božiču oziroma Novem letu. Prošnje za podpore je nasloviti, oziroma izročiti v tajništvo Organizacije v Št. Peterski vojašnici, soba 3, ki bo te prošnje sprejemala najdalje do 15. t. m. V prošnjah je v kratkem opisati družinjske in premoženjske razmere, število in starost otrok, višino priznane delanemožnosti in točen naslov. Opozarjamo že sedaj, da bomo upoštevali le one, ki so podpore resnično potrebni. Odbor.

Razpust odbora stotine v Beogradu. Ker je vlada odstopila, je odbor stotine za izvajanje našega zakona v Beogradu uvidel, da je začasno nepotreben in se je razšel. Izdan je bil ob tej priliki proglas na invalide. Vesti, ki prihajo iz Beograda govore, da se v kratkem sestavi nova koalicijska vlada, ki si bo vzela v prvi vrsti v program naš zakon. Upamo, da bomo imeli vsaj pri novi vladi več sreče. O nadaljnjem našem tozadevnem postopanju bomo poročali, ko dobimo navodila središnjega odbora.

Članstvo se opozarja, da naj vlagajo prošnje za podelitev podpore in monopolnega fonda direktno na podružnice, ne pa na centralo, ker je ona razdelila ves denar na podružnice.

Naš listek »Bremena« je moral vsled pomanjkanja prostora za enkrat izostati. Ker še pred Božičem izide zopet nadaljna številka »Vojnega invalida«, se bo v dotični objavilo malo več nadaljevanja tega listka.

Za tiskovni sklad so darovali:

Tome Jernej Sp. Šiška št. 6	Din 2.—
Bregar Ignacij Moljiva pri Stišni	10.—
Gojbat Rudolf Dovže 29, Mislinje	20.—
Odbor poverjenišтва splošne org. voj. inv. v Kočevju	30.—
Bizjak Ivan Dobrova Ježica	4.—

Odgovorni urednik: Franc Belinc.
Tisk tiskarne J. Blasnika nasl., v Ljubljani.

Joško Videtič, Tržič
kleparska delavnica

Sprejema se vsa v to stroko spadajoča dela, stavbna in galanterijska, pokrievanje in barvanje streh in zvonikov, izdelovanje ornamentov napeljave vodovodov, kopalnih sob etc.

Postrežba točna, delo ceno in solidno.